DE KAMER BE
LA CHAMBRE BE

nr. 11.00

Kamer van volksvertegenwoordigers
Bevoegdheden

De bevoegdheden van een parlement

Klassieke bevoegdheden van een parlement zijn:

- vertrouwen geven (of niet) aan een regering
- de wetgevende bevoegdheid
- de controlerende bevoegdheid
- de beleidsinformatieve bevoegdheid
- en bijzondere bevoegdheden van allerlei aard.

Van gelijke bevoegdheden naar een bevoegdheidsverdeling tussen Kamer en Senaat

Aanvankelijk hadden de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat nagenoeg dezelfde bevoegdheden.
De grondwetsherziening van 1993 bracht hierin verandering. Sinds de verkiezingen van 21 mei 1995 is een bevoegdheidsverdeling tussen Kamer en Senaat tot stand gekomen die, sinds de verkiezingen van 25 mei 2014, aan de zesde staatshervorming en de nieuwe samenstelling van de Senaat is aangepast.

De bevoegdheden van de Kamer

» Vertrouwen geven

Hiervoor is uitsluitend de Kamer bevoegd.
De regering vraagt bij haar aantreden het vertrouwen van de Kamer.
De regeringsverklaring en de daaropvolgende vertrouwensstemming kunnen alleen in de Kamer plaatsvinden.

» De controle op de federale regering

Voor deze aangelegenheid is uitsluitend de Kamer bevoegd (art.101 G.W.).

Politieke controle

Het vertrouwen dat de regering wordt gegeven bij haar aantreden is voorwaardelijk en kan steeds herroepen worden door een constructieve motie van wantrouwen - d.w.z. door de aanwijzing van een andere eerste minister -, of door het (constructief) verwerpen van een motie van vertrouwen.

Beleidsverklaringen

Ieder lid van de regering zendt bij zijn aantreden zijn beleidsverklaring aan de Kamer over. Dat document bevat de strategische keuzes en krachtlijnen van zijn beleid ter uitvoering van het regeerakkoord. De bevoegde Kamercommissies bespreken die verklaringen en formuleren eventuele aanbevelingen.

Beleidscontrole

Het interpellatierecht is een middel om het beleid van ministers te controleren en is voorbehouden aan Kamerleden. Kenmerkend voor een interpellatie is dat ze kan worden afgesloten met de stemming over een motie waarin het vertrouwen al dan niet gegeven wordt aan de minister of aan de regering.

Financieel-budgettaire controle

Uitsluitend de Kamer is bevoegd voor het goed- of afkeuren van de begrotingen en de vaststelling van de eindrekeningen (art. 74 G.W.). De Kamer kan daarbij rekenen op de technische ondersteuning van het Rekenhof waarvan de leden door de Kamer worden benoemd.

» De wetgevende bevoegdheid

Wat deze bevoegdheid betreft werden 3 soorten bevoegdheidsverdelingen (wetgevingsprocedures) uitgedacht:

De Kamer is met de Senaat gelijkelijk bevoegd (= verplicht bicamerale procedure, art. 77 G.W.) voor:

- de herziening van de Grondwet
- de bijzondere meerderheidswetten
- de wetten met betrekking tot de instellingen en de financiering van de Duitstalige Gemeenschap
- de wetten met betrekking tot de financiering van de politieke partijen en de controle op de verkiezingsuitgaven
- de wetten met betrekking tot de organisatie van de Senaat en het statuut van senator[1].

1 Zie infofiche 11.5.

De Kamer is bevoegd, maar de Senaat heeft een evocatierecht, wat betekent dat de Senaat wijzigingen kan voorstellen maar de Kamer het laatste woord heeft (= optioneel bicamerale procedure, art. 78 G.W.), voor:

- wetten ter uitvoering van bijzondere meerderheidswetten
- wetten betreffende de staatsinrichting die niet in art. 77 G.W. zijn opgesomd
- wetten op de Raad van State en federale administratieve rechtscolleges
- wetten aangenomen overeenkomstig art. 169 G.W. om de naleving van internationale of supranationale verplichtingen te verzekeren[2].

De Kamer is alleen bevoegd voor:

alle andere wetgeving, meer bepaald, over aangelegenheden die niet uitdrukkelijk in de artikelen 77 en 78 G.W. zijn opgesomd (= monocamerale procedure, art. 74 G.W.)[3].

» De beleidsinformatieve bevoegdheid

Vragenrecht

Kamerleden kunnen aan de ministers schriftelijke en mondelinge vragen stellen. Sinds de zesde Staatshervorming (2014) kunnen de senatoren alleen nog schriftelijke vragen stellen aan de regering.

Onderzoekscommissies

De Kamer heeft het recht van onderzoek en kan dus onderzoekscommissies oprichten (art. 56, eerste lid, G.W.). De Senaat heeft het recht van onderzoek niet, maar kan, onder meer op vraag van de Kamer, informatieverslagen maken over onderwerpen die eveneens gevolgen hebben voor de bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten (art. 56, tweede lid, G.W.).

» Bijzondere bevoegdheden

De Kamer is alleen bevoegd voor:

- de toestemming voor elke vordering tot regeling van de rechtspleging, voor elke rechtstreekse dagvaarding voor het hof van beroep en, behalve bij ontdekking op heterdaad, voor elke aanhouding van de ministers (art. 103 G.W.)
- het verlenen van naturalisaties (art. 74 G.W.)
- het benoemen van de parlementaire ombudsmannen en het onderzoek van hun activiteitenverslag
- het vaststellen van de getalsterkte van het leger (art. 74 G.W.)
- de controle op de werking van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten en het Vast Comité van Toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (wet van 18 juli 1991)
- de controle van de verkiezingsuitgaven van de verkiezingen van de Kamer van volksvertegenwoordigers (wet van 4 juli 1989)
- de controle op de legeraankopen
- het behandelen van moties ter voorkoming van discriminatie om ideologische en filosofische redenen (art. 131 G.W.; wet van 3 juli 1971)
- het aannemen van resoluties ter vrijwaring van de internationale rol en de hoofdstedelijke functie van Brussel (art. 45 en 46 van de bijzondere wet van 12 januari 1989).

Kamer en Senaat zijn elk bevoegd voor:

- het onderzoek van de geloofsbrieven van hun respectieve leden (art. 48 G.W.)
- de toestemming voor de verwijzing naar of voor de dagvaarding van hun respectieve leden voor een hof of een rechtbank, of de toestemming voor hun aanhouding (art. 59 G.W.)
- de vaststelling en de wijziging van hun reglement (art. 60 G.W.)
- de vaststelling van hun dotatie (art. 174 G.W.)
- het onderzoek van bij elke Kamer ingediende petities, al kan de Kamer verzoekschriften naar de ministers verwijzen (art. 57 G.W.).

Kamer en Senaat zijn beurtelings bevoegd voor o.a. het voordragen van:

- kandidaten rechters voor het Grondwettelijk Hof
- kandidaten staatsraden voor de Raad van State.

2 Zie infofiche 11.6.
3 Zie infofiche 11.4.

Meer info:
Kamer van volksvertegenwoordigers - Dienst Public relations en Internationale betrekkingen, 1008 Brussel
e-mail: info@dekamer.be — www.dekamer.be
01.06.2024